

Svar på skriftligt spörsmål SSS 51/2025 rd

Svar på skriftligt spörsmål om byggande av vindkraftverk

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 51/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Anne Kalmari /cent m.fl.:

Kommer bestämmelser om minimiavståndet från vindkraftverk till bostadsbyggnader att skrivas in i den lag om områdesanvändning som är under beredning så att man i lagen utöver bullerstörningar även beaktar kraftverkens allt högre höjder, och

varför konstateras det i motiveringarna till 30 § i lagen om inlösning av fast egendom och särskilda rättigheter att skogsmarkens värde ska fastställas på samma sätt som hittills vid bandliknande inlösningar av kraftledningsområden,

varför tillämpas summavärdemetoden och inte marknadsvärdet på de ledningsgator som vindkraftsbolagen behöver trots att förfarandet är annorlunda vid annan inlösning, samt

med vilken tidtabell förnyar regeringen lagstiftningen så att markägaren ersätts för markområden som hamnat under överföringslinjerna med ett belopp som motsvarar den faktiska värdeförlusten?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Enligt regeringsprogrammet fastställer och inför regeringen nationella regler för avstånd. Miljöministeriet har utrett genomförandet av dessa i samband med beredningen av reformen av lagen om områdesanvändning.

Den arbetsgrupp som bereder reformen av lagen om områdesanvändning blev klar med förslaget till ny lag om områdesanvändning hösten 2024. Enligt utkastet fogas bestämmelser om tillräckliga avstånd mellan bebyggelse och vindkraftverk till innehållskraven i generalplanen som gäller utbyggnad av vindkraft. Enligt uppgifter från miljöministeriet är avsikten att få utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om områdesanvändning på remiss under våren. Ärendet är således inte färdig behandlat.

Spörsmålets hänvisning till motiveringarna till 30 § i lagen om inlösning av fast egendom och särskilda rättigheter avser uppenbarligen regeringens proposition RP 218/2024 rd till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter

och till lagar som har samband med den. Enligt 30 § i den föreslagna lagen om inlösen ska för egendom som inlöses bestämmas full ersättning som motsvarar egendomens marknadsvärde (*ersättning för föremål*). Enligt motiveringen till lagrummet (s. 57) avses med det bästa och lönsammaste nyttjandet det allra mest sannolika nyttjandet av fastigheten som är fysiskt möjligt, ändamålsenligt övervägt, lagligen tillåtet, ekonomiskt genomförbart och leder till det högsta värdet på fastigheten.

Typiskt för bandliknande projekt är att det område som ska inlösas består av delar från tiotals eller till och med hundratals fastigheter eller andra registerenheter. Inlösningen gäller endast en del av fastigheten och föremålet för inlösningen kan vara sådant att det inte finns jämförbara affärshändelser, utan fastställandet av marknadsvärdet ska grundas på någon annan bedömningsmetod än marknadsvärdemetoden. Den etablerade praxisen för att värdera skogsområden är den så kallade summavärdemetoden, som är en tillämpning av avkastningsvärdemetoden. Om inlösningen gäller ett område som har särskilt värde till exempel som råmark, beaktas detta i inlösningens ersättning.

Anslutningsledningarna till vindkraftverk och solkraftverk avviker inte från andra ledningar av motsvarande storlek i distributionsnätet. Ersättningen för en anslutningsledning som placeras på ett skogsområde bestäms på motsvarande grunder som ersättningen för en motsvarande ledning i distributionsnätet. Om det område som ska inlösas har särskilda värden, beaktas dessa i inlösningens ersättning.

Syftet med den regeringsproposition som för närvarande behandlas i riksdagen är att förbättra ställningen för innehavaren av den egendom som inlöses och att säkerställa att grundlagens krav på full ersättning realiserar. Detta gäller all expropriation för allmänt behov. Kärnan i kravet på full ersättning är att kompensera den försämring av ägarens ekonomiska ställning som inlösningen orsakar. För att säkerställa att full ersättning uppfylls och för hantering av riskerna med inexakthet i värderingen föreslås en förhöjning på 25 procent på inlösningens ersättning.

Slutligen konstaterar jag att justitieministeriet har inlett ett utredningsprojekt om ersättningar vid inlösen av kraftledningar. I responsen från remissbehandlingen lyftes det dock fram sådana utredningsbehov i fråga om ersättningar som påförs vid inlösen av kraftledningar som inte kunde beaktas i propositionen. Dessa frågor har nu avskilts till ett eget projekt.

I projektet granskas både ersättningar för skogsområden och beaktandet av den nytta som projektet som ligger till grund för inlösningen medför. Praxis i anslutning till värderingen av skogsområden och förfarandet gällande ersättningar för skogsområden utreds vid justitieministeriet som tjänsteuppdrag tillsammans med Lantmäteriverket. Ministeriet tillsätter under våren en utredningsperson som kommer att bedöma vilka frågor beaktandet av nyttan av inlösningen skulle medföra i inlösningens ersättningar. Syftet med utredningen är att granska andra länders regleringslösningar, beaktandet av ekonomisk nytta som en del av grunderna för bestämmande av inlösningens ersättning samt omfattningen av eventuella ändringsbehov i lagstiftningen.

Utredningarna avses bli klara i år och beslut om eventuella fortsatta åtgärder fattas när utredningarna är klara.

Helsingfors 24.3.2025

Justitieminister Leena Meri